

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.631/2019/5. szám

A tanács tagjai: . Döme Attila a tanács elnöke

. Parlagi Mátyás előadó bíró

. Kiss Gabriella bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

ügyintéző: dr. Hetzer István ügyvéd

Az alperesek: I. rendű

II. rendű

Az alperesek képviselője:

. Horváth Balázs ügyvéd

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperesek

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

ári Törvényszék 1.Pf.21.372/2018/13.

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

ádi Járásbíróság 3.P.20.247/2018/5/I.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartja.

Kötelezi az alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek 118.482 (száztizennyolcezer-négyszáznyolcvankettő) - 118.482 (száztizennyolcezer-négyszáznyolcvankettő) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 473.950 (négy százhetvenháromezer-kilenc százötven) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket. Az ezt meghaladóan le nem rótt 473.950 (négy százhetvenháromezer-kilenc százötven) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A peres felek szomszédok, a felperes dohánytermesztéssel foglalkozó őstermelő. 2013. június 27-én az alperesek bántalmazták a felperest, amelynek következtében nála a bal arcfél fonákérzése, zsibbadása, a bal fül halláscsökkenése és a pszichés állapot kedvezőtlen változása miatt súlyos egészségromlás, valamint a jobb csukló mozgásainak korlátozottsága miatt maradandó fogyatékoság alakult ki. A felperes a bántalmazás miatt agyrázkódással járó, nyolc napon túl

gyógyuló, ténylegesen két-három hónap gyógytartamú sérüléseket szenvedett el, amelyek 12-15%-os mértékű össz-szervezeti egészségkárosodást okoztak az akkor 56 éves felperesnél. A pszichés állapot változását szorongás és a hangulati élet zavara jellemzi. A felperes nehezen élte meg, hogy korábban teljes értékű nehéz fizikai munkát tudott végezni, a bántalmazást követően viszont a jobb kéz állapota miatt ebben korlátozott, a közepesnél nehezebb erőt igénylő munkák elvégzésében részben korlátozott, részben akadályozott. A felperes állapotában nem várható érdemi javulás.

- [2] A felperes ellen elkövetett cselekmények miatt a bíróság jogerős határozatával az I. rendű alperest bűnösnek mondta ki emberölés büntette kísérletében és társtettesként elkövetett testi sértés büntetésében, míg a II. rendű alperest bűnsegédként elkövetett testi sértés büntetésében, amelyekért az I. rendű alperest 10 év fegyházban, a II. rendű alperest 2 év 2 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte.

A kereset és az alperes védekezése

- [3] A felperes egyetemlegesen kérte kötelezni az alpereseket 7.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és 2.969.072 forint vagyoni kártérítés és járulékaik megfizetésére.
- [4] Indokolása szerint az alperesek által elkövetett cselekményekből eredő nem vagyoni hátrány kompenzálására a keresetben megjelölt összegű nem vagyoni kártérítés alkalmas. A vagyoni kártérítés iránti követelését arra alapította, hogy 2013-ban csak részben tudta a dohányt betakarítani, 2014-ben pedig már nem tudott dohánytermesztést végezni.
- [5] Az alperesek kérték a kereset elutasítását.
- [6] Indokolásuk szerint a nem vagyoni kártérítés összege eltúlzott. Vitatták a vagyoni kár összegét, valamint azt, hogy a felperes a bántalmazás miatt nem tudta a dohányt betakarítani.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 9.969.072 forintot és járulékait.
- [8] Indokolása szerint a felperes bizonyította a sérülésére és a dohánytermelésre vonatkozó tényállításait. A kihallgatott tanúk vallomását úgy értékelte, hogy az összhangban áll egymással és a felperes tényelődásával. A felperes saját kezűleg végezte a dohánytermelés technológiai fázisait, amelyekhez különös szaktudás szükséges, nehéz munkáknak minősülnek, ezekre a tanúk nem voltak képesek. Az orvosszakértő véleménye összhangban áll a büntetőeljárásban eljáró szakértő véleményével, az aggálytalan, részletesen tartalmazza a szakvélemény alapjául szolgáló adatokat és azok forrásait, a vizsgálatban a pszichológus szakértő mellett sebész és igazságügyi orvostani szakértő is részt vett. A szakvélemény szerint, ha a felperes korábban igénybe vette volna szakember segítségét, akkor pszichés állapota kedvezőbben alakulhatott volna, de ennek elmaradását nem róta a felperes terhére, hiszen alappal gondolhatta, hogy a lelki teherrel egyedül is megbirkózik. A szakvélemény alapján a büntetőeljárásban eljáró szakértő csak egy várható gyógytartamot tudott megjelölni, de a polgári ügyben eljáró szakértő már a múlt eseményeit vizsgálta, így a tényleges gyógytartamot tudta feltüntetni, amelyet az elsőfokú bíróság elfogadott. Az aggálytalan szakvéleményre tekintettel mellőzte az alperesek új szakértő kirendelésére vonatkozó indítványának teljesítését.
- [9] A felperes sérüléseit az a testi sértés okozta, amely egyöntetű célja volt mindkét alperesnek, ezért a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. §-a alkalmazása körében mindkét alperest elkövetőnek tekintette. A bántalmazás módja és egyedi körülményei alapján nem tartotta alkalmazhatónak a II. rendű alperes vonatkozásában a Ptk. 339. § (2) bekezdése

szerinti felelősség alóli részbeni mentesítést, mert a bántalmazásra szándékegységben került sor. Az alperesek együttesen okoztak kárt, így felelősségük egyetemleges.

- [10] Az alperesek cselekményét olyan szándékos, az élet, a testi épség és az emberi méltóság ellen elkövetett, kirívóan közösségellenes magatartásnak értékelte, amely a felperes életét, a közösségi életben való részvételét tartósan és súlyosan megnehezíti, hátrányosan befolyásolja, ezért alaposnak ítélte a 7.000.000 forint összegű nem vagyoni kártérítés iránti követelést. Ennek körében értékelte, hogy gondatlan baleset esetén milyen összegű kártérítés megítélése lett volna indokolt, a szándékos, különös kegyetlenséggel elkövetett bűncselekményeket, valamint azt, hogy az alperesek a felperes szomszédai egy kis lélekszámú településen, így a cselekmény kihat a felperes egész életére, állandó félelemmel kell együtt élnie.
- [11] A vagyoni kár körében a kihallgatott tanúk vallomását és a dohánytermesztési eseti szakértő véleményét úgy értékelte, hogy a felperes sikerrel bizonyította a 2013-ban és 2014-ben bekövetkezett kárát. A felperes felépülését követően 2013-ban kísérletet tett a termés betakarítására, így kárenyhítési kötelezettségének eleget tett, de szakismeret hiányában ebben nem tudtak neki segíteni a kihallgatott tanúk. 2014-ben a felperes meg sem kísérelhette a dohánytermelést. A dohánytermesztési eseti szakértő szakvéleményét aggálymentesnek ítélte. A bizonyítékok értékelése alapján arra jutott, hogy 2013-ban a csökkent bevételnek a minőségromlás, a dohány felfűzésének szakszerűtlensége volt az oka. A dohánytermesztés bejelentett engedélyhez kötött tevékenység, a kihallgatott tanúk a felperesen kívül más ilyen személyt nem tudtak megnevezni, ezért alaptalannak ítélte azt az alperesi hivatkozást, hogy a környékben mások is termeltek dohányt, és az aszályos év miatt nem tudták azt leadni. Mivel Magyarországon nincs dohánytermesztéssel foglalkozó mezőgazdasági szakértő, ezért alkalmazott eseti szakértőt olyan szervezet személyében, aki 1851-től napjainkig rendelkezik a hazai dohánytermesztés jellemző és fontosabb adataival, szakértelméhez nem férhet kétség. A szakértő is nehéz munkaként írta le a dohánytermesztés egyes fázisait. A jobbkezes alperes a sérüléséből eredő korlátozottság miatt nem tudta fenntartani a termelés hatékonyságát. Az eseti szakértő pontosan közölte a számítása alapjául szolgáló adatokat, és ezek alapján vezette le, hogy 2013-ban és 2014-ben mennyi lett volna a felperes tiszta bevétele. A felperes vagyoni kártérítésre vonatkozó keresetét erre az összegre szállította le, így az elsőfokú bíróság ilyen összeg megfizetésére kötelezte az alpereseket egyetemlegesen.
- [12] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alpereseket terhelő marasztalás összegét 9.969.072 forintról 9.478.558 forintra, valamint ezen összegből 2.478.558 forint járulékaire szállította le, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [13] Indokolása szerint az alperesek fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését kérték, állítva, hogy az elsőfokú bíróság egyes iratokat nem küldött meg a részükre, a szakértő kirendelő végzése és a szakértői vélemények tartalmi és formai hiányosságban szenvedtek, új szakértőket kellett volna kirendelni, a további kérdéseikről az elsőfokú bíróság nem nyilatkozta a szakértőt, az eseti szakértő nem rendelkezett mezőgazdasági szakértői kompetenciával. A másodfokú bíróság részbizonyítást folytatott le, de annak eredményét is úgy értékelte, hogy az elsőfokú bíróság helyes tényállást állapított meg, és abból - a nem vagyoni kár összege és a vagyoni kártérítés mértéke kivételével - helytálló következtetést vont le.
- [14] A másodfokú bíróság nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amely indokolná az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését.
- [15] Az elsőfokú bíróság által megküldeni elmulasztott iratok közül egyesek az alperesek saját beadványai voltak, amelyek tartalmát nyilvánvalóan ismerték. Ezeket meghaladóan az elsőfokú bíróság a büntetőügy iratainak megküldésével kapcsolatos bírósági átiratot és a szakértő sürgetését tartalmazó beadványt nem küldte meg az alpereseknek, amelyeknek nem tulajdonított érdemi

jelentőséget. A felperes alperesek által hivatkozott beadványának nem volt második oldala, és az elsőfokú bíróság anélkül rekesztette be a tárgyalást, hogy az alperesek jelzése ellenére intézkedett volna annak beszerzése iránt, azonban ez nem jelentett hátrányt az alpereseknek, mert az elsőfokú bíróság a második oldal nélkül vette figyelembe az előkészítő iratot. A felperes beadványa nem tartalmazott új tényállítást, csak keresetleszállítást. Az alperesek részére megküldeni elmulasztott jegyzőkönyvnek sem volt olyan tartalma, amely kihatott volna az érdemi döntésre.

- [16] Az alperesek a másodfokú eljárásban is sérelmezték, hogy nem kapták meg a felperes egyik beadványának mellékleteit, azonban a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperesek a mellékleteket átvették, azokra részletes észrevételt tettek. A másodfokú bíróság indokolta, hogy a felperes beadványából mely melléklet mit tartalmaz, és milyen feltüntetett melléklete nem volt ténylegesen a beadványnak.
- [17] A bizonyítással kapcsolatban a másodfokú bíróság előjáróban rögzítette, hogy korábbi hatályon kívül helyező végzésében nem írta elő az elsőfokú bíróság részére az alperesek valamennyi bizonyítási indítványának teljesítését. A szakértő kirendelő végzés valóban nem tartalmazta az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szaktv.) 45. § (2) bekezdésében előírt valamennyi tartalmi elemet, ennek azonban nem volt jelentősége az ügy érdemi eldöntése szempontjából. Semmilyen hátrány nem származott abból, hogy a kirendelő végzés nem tartalmazta azt a tájékoztatást, amely szerint a szakértő díjjegyzékét a miniszter rendelete vagy annak mellőzésével kell megállapítani. A kirendelő végzés tartalmazta, hogy a bíróság az iratot küldi meg a szakértő részére, amely megfelel a Szaktv. 45. § (2) bekezdés *e*) pontjának. A kirendelő végzés nem tartalmazta a Szaktv. 45. § (2) bekezdés *j*) pontjában foglaltakat, de a jelen esetben erre nem volt szükség, mert nem természetes személyt, hanem igazságügyi szakértői intézetet rendeltek ki, míg a dohánytermesztéssel kapcsolatban fel sem merült a szakkonzultáns igénybevétele. A kirendelő végzésből elmaradt a szakértőhöz intézendő Szaktv. 45. § (2) bekezdés *m*) pontjával kapcsolatos figyelmeztetés és az eseti szakértő *n*) pont szerinti felhívása, amelyekkel kapcsolatos nyilatkozatokat azonban a másodfokú bíróság beszerezte a részbizonyítás keretében.
- [18] A másodfokú bíróság az igazságügyi orvosszakértői véleményt és annak kiegészítését aggálytalannak és teljes körűnek értékelte. Azok rögzítették a szakértői vizsgálat menetét, a szakértő által alkalmazott eszközöket, módszereket, így azok teljes egészében ellenőrizhetőek. A fellebbezés felsorolta a szakértői vélemény formai hibáit, de nem tett arra vonatkozó tényleges észrevételt, hogy a szakvélemény mely megállapítása, következtetése nem felelt meg a szakma szabályainak. Az elsőfokú bíróság részletesen indokolta, hogy miért nincs ellentmondás a büntetőeljárásban és a polgári ügyben benyújtott szakértői vélemények között. Az aggálytalan szakvéleményre figyelemmel nem látott eljárási lehetőséget új pszichológus és orvosszakértő kirendelésére.
- [19] Helytállónak ítélte az elsőfokú bíróságnak azt a következtetését, hogy a dohánytermesztéssel kapcsolatban nincs igazságügyi szakértő, ilyet a fellebbezés sem jelölt meg, csak általában hivatkozott a mezőgazdasági szakértőre, így helyes volt az eseti szakértővel kapcsolatos döntés. Az elsőfokú bíróság lehetőséget adott kérdések, észrevételek előterjesztésére, amelyeket az alperesek is benyújtottak, erről pedig a bíróság nyilatkozta a kirendelt eseti szakértőt. A bíróságnak nincs olyan kötelezettsége, hogy minden szakértői nyilatkozatra újabb észrevételeket szerezzen be a felektől.
- [20] A másodfokú bíróság a felperest nyilatkoztatta a vadkárral és az esetleges munkavégzéssel kapcsolatban, amely nyilatkozatokat a felperes megtett. A másodfokú bíróság nem tartotta szükségesnek további megkeresés elrendelését, figyelemmel arra, hogy a felperes csatolta a helyi vadásztársaság nyilatkozatait is.
- [21] A nem vagyoni kártérítéssel kapcsolatban a másodfokú bíróság mellőzte az elsőfokú bíróságnak azt az indokolását, hogy más ügyekben milyen összegű nem vagyoni kártérítés megítélése indokolt, mert a nem vagyoni kártérítés összegét mindig az adott eset összes körülménye alapján kell mérlegelni. Az eset speciális körülményeire figyelemmel a 7.000.000 forint összegű nem vagyoni

kártérítés leszállítására nem látott lehetőséget, de azt az ítélethozatal időpontjára tartotta megállapíthatónak, ezért a nem vagyoni kártérítés körében nem kötelezte az alpereseket késedelmi kamat megfizetésére.

- [22] Az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján a felperes sem 2013-ban, sem 2014-ben nem tudott dohánytermesztést végezni, így igényt tarthat az elmaradt jövedelemre. Ennek összegét az eseti szakértő szakvéleménye alapján 2.969.072 forint helyett 2.478.558 forintban határozta meg.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [23] Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben kérték a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen az elsőfokú, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan a jogerős ítélet helyett a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalával a felperes keresetének az elutasítását a 3.000.000 forint összegben felüli részében. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet sérti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 252. § (2)-(3) bekezdését, a 145. § (1) bekezdését, a 3. § (6) bekezdését, a 163. § (1) bekezdését, a 164. § (1) bekezdését, a 221. § (1) bekezdését és a 243. § (1) bekezdését.
- [24] Indokolásuk szerint a másodfokú bíróság a jogerős ítélet meghozatalakor figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság által elkövetett eljárási szabálysértéseket, és korrigálva ugyan, de lényegét illetően helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét. Az alperesek - fellebbezésük erre vonatkozó részeinek megismétlésével - felsorolták az első fokon eljáró bíróság eljárási szabálysértéseit. Ezek szerint az elsőfokú bíróság nem küldött meg valamennyi iratot az alpereseknek, a korábbi hatályon kívül helyezést követően érdemben nem folytatott le új eljárást és bizonyítást, a szakértő kirendelő végzése nem tartalmazta a jogszabályban előírt tartalmi elemeket, a szakértői vélemények formailag és tartalmilag is aggályosak, nem tartalmazták a kötelező tartalmi elemeket, az elsőfokú bíróság nem rendelt ki új pszichológus szakértőt és új orvosszakértőt, az elsőfokú bíróság ítélete nem tartalmaz indokolást az alperesi bizonyítási indítványok mellőzésével kapcsolatban, az elsőfokú bíróság nem nyilatkoztatta a felperest az alperesek által megjelölt kérdésekről, az eseti szakértő bevonására nem kerülhetett volna sor. A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság által elkövetett fenti eljárási szabálysértéseket, ezért a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdésével ellentétes módon járt el.
- [25] A másodfokú bíróság 2019. április 30-án a tárgyalást berekesztette és az ítélet meghozatalára és kihirdetésére új határnapot tűzött 2019. május 15-re, úgy, hogy az általa korábban megküldött iratokat az alperesi jogi képviselő csak május 2-án és május 7-én vette át. A tárgyalás berekesztésekor így számos, nagyobb terjedelmű felperesi irat kézbesítése nem történt meg az alperesek részére. A másodfokú bíróság eljárása ellentétes volt a Pp. 145. § (1) bekezdésével, az iratok utólagos megküldésével a másodfokú bíróság a Pp. 3. § (6) bekezdésébe ütköző módon járt el.
- [26] A másodfokú eljárásban az alperesek 2019. május 13-án előkészítő iratot nyújtottak be, amelyben részletes nyilatkozatot és indítványokat terjesztettek elő, amelyeket a másodfokú bíróság a Pp. 163. § (1) bekezdésével és a 164. § (1) bekezdésével ellentétes módon eljárva elutasított, de ezt nem indokolta, így megsértette a Pp. 221. § (1) bekezdését. A másodfokú bíróság az alperesek által megjelölt iratokat utólag már nem küldte meg az alpereseknek, így azok tartalmát az alperesek nem ismerik, így sérült a Pp. 3. § (6) bekezdése.
- [27] A másodfokú bíróság a 11. sorszámú jegyzőkönyv megküldésével idézte meg az alpereseket a 2019. május 15-i tárgyalásra, amelyet az alperesi képviselő csak május 20-án kapott meg. A másodfokú bíróság a május 15-i tárgyaláson a korábban berekesztett tárgyalást újra megnyitotta, iratot ismertetett, majd ítéletet hozott az ügyben. Mivel az alperesek idézése nem volt szabályszerű, így nem lehetett volna megtartani a tárgyalást, és ítéletet sem lehetett volna hozni, így sérült a Pp. 243. § (1) bekezdése.

- [28] Az alperesek kérték, hogy ha a fenti eljárási szabálysértések ellenére a Kúria érdemben döntene, úgy a vagyoni kár és a nem vagyoni kártérítés körében vegye figyelembe a felülvizsgálati kérelemben előadottakat.
- [29] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában fenntartását.
- [30] Indokolása szerint a felülvizsgálati kérelem a korábbiakban előadottakhoz képest nem tartalmaz új körülményt. A másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban az alperesek indítványára bizonyítás kiegészítést is lefolytatott, és ennek alapján hozta meg döntését. Az alperesek eljárását végig az időhúzás jellemezte, az alperesi képviselő az idézéseket rendszeresen nem vette át, amivel csak az ügyvédi kamaránál benyújtott panaszt követően hagyott fel. A másodfokú bíróság figyelembe vette és értékelte az alperesek által a fellebbezésben is előadott eljárási szabálytalanságokat. A jogerős ítéletben meghatározott kártérítés mértéke nem eltűzlött, az teljesen megalapozott.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [31] A felülvizsgálati kérelem aseptalan.
- [32] A Pp. 272. § (2) bekezdése és a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely, az ott előadott jogszabálysértés, valamint a kérelem jogi indokai által meghatározott keretek között vizsgálhatja felül.
- [33] A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjához fűzött indokolás szerint a felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit. A 4. ponthoz fűzött indokolás szerint érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében a törvény által előírt tartalmi követelmények maradéktalanul teljesültek, az egyéb hivatkozásokat a Kúria figyelmen kívül hagyja.
- [34] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül, valamint érdemben csak azokat a hivatkozásokat vizsgálhatta, amelyek tartalmazzák a megsértett jogszabályhely megjelölését és a jogszabálysértés körülírását is.
- [35] Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben megismételték a fellebbezésükben is állított elsőfokú eljárási szabálysértésekkel kapcsolatos álláspontjukat. Ezek alapján a jogerős ítélettel szemben csak arra hivatkoztak, hogy a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság által elkövetett eljárási szabálysértéseket, korrigálva ugyan, de lényegét illetően helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét, ezért megsértette a Pp. 252. § (2)-(3) bekezdését.
- [36] A felülvizsgálat a fellebbezés alapján meghozott jogerős ítélet jogkérdésben állított hibájának az orvoslására szolgáló rendkívüli perorvoslat. A felülvizsgálati kérelemben ezért a támadott jogerős ítélet jogszabálysértését kell előadni, és a jogerős ítélet által megsértett jogszabályhelyet kell megjelölni. Nem alkalmas érdemi felülbírálatra az a felülvizsgálati kérelem, amely nem tartalmazza a felülvizsgálat tárgyát, azaz az arra vonatkozó érvelést, hogy a jogerős bírósági döntés miért jogszabálysértő (BH2015. 241.). A felülvizsgálati kérelem által helyesnek tartott jogi álláspont érveit a jogerős ítélet indokolásával kell ütköztetni (BH2020. 331.).
- [37] A Pp. 270. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálat tárgya a jogerős ítélet, nem az elsőfokú bíróság ítélete. Az alperesek felülvizsgálati kérelmük első részében anélkül ismételték meg az elsőfokú bíróság állított eljárási szabálysértéseire vonatkozó fellebbezési indokolásukat, hogy figyelembe vették volna a jogerős ítéletnek az ezen eljárási szabálysértésekkel kapcsolatban előadott indokait, valamint a másodfokon lefolytatott eljárási cselekményeket. A másodfokú bíróság a fellebbezésben állított eljárási szabálysértések egy részére figyelemmel bizonyítást folytatott le, más részét alaptalannak vagy az érdemi döntés szempontjából lényegtelennek ítélte, amelynek indokait a

jogerős ítéletben részletesen előadta [Pp. 221. § (1) bekezdés]. A felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélettel szemben nem jelölte meg, hogy a másodfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás és a jogerős ítéletben feltüntetett indokok alapján milyen okból állítja az érdemi döntésre kiható eljárási szabálysértéseket, így a Kúria ezeket érdemben nem vizsgálhatta.

- [38] A felülvizsgálati kérelem az elsőfokú eljárási szabálysértésekkel kapcsolatban a jogerős ítélettel szemben csak a Pp. 252. § (2)-(3) bekezdésének a megsértését állította. E jogszabályi rendelkezések mérlegelési lehetőséget biztosítanak a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezésére, ezért önmagában a hatályon kívül helyezés hiánya nem sérti ezeket a jogszabályi rendelkezéseket. A másodfokú bíróság bizonyítást folytatott le, részletesen előadta, hogy a ténylegesen fennálló eljárási szabálysértések miatt nem indokolják a hatályon kívül helyezést, a felülvizsgálati kérelem pedig a jogerős ítélet ezzel kapcsolatos döntését és annak indokait nem támadta felülbírálatra alkalmas módon.
- [39] Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben másodfokú eljárási szabálysértéseket állítva kérték a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, mert a tárgyalás berekesztésekor az alperesek jogi képviselője még nem kapta meg a neki kézbesíteni rendelt iratokat, a jogerős ítélet indokolás nélkül mellőzte az alperesi indítványok teljesítését, a másodfokú bíróság egyes iratokat kérésük ellenére nem küldött meg az alpereseknek, valamint nem idézte szabályszerűen az alperesi képviselőt a 2019. május 15-i tárgyalásra.
- [40] Az állított eljárási szabálysértésekkel kapcsolatban az alábbi tények állapíthatók meg. A másodfokú bíróság 2019. március 28-án és március 29-én felhívásokat intézett a szakértőkhöz és a felpereshez, valamint kitűzte a fellebbezési tárgyalást 2019. április 30. napjára. Az idézésben figyelmeztette a feleket a Pp. 245. §-ára, amely szerint bármelyik fél elmaradása nem gátolja a tárgyalás megtartását és a fellebbezés elintézését. A felhívásokra a tárgyalást megelőzően beérkezett válaszokat a másodfokú tanács elnöke haladéktalanul kiadni rendelte a felek képviselői részére. Az elektronikus úton kapcsolatot tartó felperesi képviselő a szakértők válaszait 2019. április 10-én és április 18-án átvette. A nem elektronikus úton kapcsolatot tartó alperesi képviselő részére megküldött három beadvány mindegyikét két alkalommal a posta sikertelenül kísérelte meg kézbesíteni, majd azokat 2019. május 2-án és május 7-én kézbesítették. A 2019. április 30-i fellebbezési tárgyaláson az alperesek képviselője szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg. A bíróság a tárgyaláson ismertette a felhívásaira beérkezett nyilatkozatokat, figyelmeztetést követően a tárgyalást berekesztette, majd az ítélet meghozatalát és kihirdetését 2019. május 15-re tűzte ki, amelyre a feleket idézte. Az alperesek jogi képviselője a 2019. május 2-án és május 7-én átvett iratokkal kapcsolatban május 13-án előkészítő iratot terjesztett elő, amit a tanács elnöke még azon a napon kiadni rendelt a felperes képviselőjének, aki azt május 14-én átvette. A 2019. május 15-i határozathirdetésen egyik fél képviselője sem volt jelen, annak megkezdése után a tanács elnöke az alperesi beadvány miatt a fellebbezési tárgyalást ismételten megnyitotta, a bíróság ismertette a beadványt, figyelmeztetést követően a tárgyalást berekesztett, majd meghozta és kihirdette az ítéletet. A másodfokú bíróság ítélete tartalmazza, hogy a felperesnek a másodfokú bíróság felhívására benyújtott előkészítő irata milyen mellékleteket tartalmazott, azokat az alperesi képviselő átvette, és azokkal kapcsolatban részletes észrevételt tett. A másodfokú bíróság ítéletében részletesen értékelte a bizonyítékokat, kitérve az azokkal kapcsolatos alperes kifogások alaptalanságára, a további bizonyítás szükségtelenségének okaira.
- [41] A fenti tények alapján kellett a Kúriának állást foglalnia a felülvizsgálati kérelemben megjelölt másodfokú eljárási jogszabálysértésekről.
- [42] A Pp. alkalmazása során annak rendelkezéseit az I. Fejezetben meghatározott alapelvekkel összhangban kell értelmezni [Pp. 2. § (4) bekezdés]. A bíróság feladata, hogy mindkét fél jogát érvényesítse a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belül történő befejezéséhez [Pp. 2. § (1) bekezdés], ennek körében gondoskodnia kell arról, hogy a felek

minden benyújtott okiratot megismerhessenek, és azokra nyilatkozatot tehessenek [Pp. 3. § (6) bekezdés]. A bíróságnak ugyanakkor kötelessége a perbeli jogok rendeltetésszerű gyakorlásának a biztosítása [Pp. 8. § (1) bekezdés], a jóhiszemű joggyakorlás követelményével ellentétes, vagy a per elhúzódását eredményező magatartás megakadályozása [Pp. 8. § (2) bekezdés].

- [43] A másodfokú bíróság perbeli feladata és kötelességei teljesítése érdekében már a fellebbezési tárgyalás kitűzésekor bizonyítást rendelt el, az azzal kapcsolatban beérkezett beadványokat haladéktalanul kiadni rendelte a felek képviselőinek. Az alperesi képviselő saját magatartása miatt ismerte meg késedelmesen a három sérelmezett beadványt, és e miatt nem tudott azokra nyilatkozni a tárgyalás első berekesztését megelőzően. Az alperesi képviselő késedelmesen vette át a beadványokat, majd a fellebbezési tárgyaláson - a jogkövetkezmények ismeretében - szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg. A tárgyaláson a bíróság ismertette a beadványokat, így az alperesi képviselő jelenléte esetén azokról nyilatkozni tudott volna. A másodfokú bíróság perbeli feladatát és kötelességét teljesítette, eljárása nem sértette a Pp. 3. § (6) bekezdését és a 145. § (1) bekezdését.
- [44] A másodfokú eljárás iratai alapján a bíróság a felperes előkészítő iratát és mellékleteit teljes terjedelemben megküldte az alperesi képviselőnek, aki azokat megismerte, és beadványában azokkal kapcsolatban részletesen nyilatkozott. A jogerős ítélet ezeket a tényeket, valamint az alperesi indítványok mellőzésének indokait is tartalmazza, így nem sérti az e körben megjelölt eljárási jogszabályi rendelkezéseket.
- [45] A 2019. április 30-i fellebbezési tárgyaláson a másodfokú bíróság a tárgyalást berekesztette. Halasztó végzésében a felek idézésről rendelkezett, annak ellenére, hogy az ítélet kihirdetésének elhalasztása és a határozathirdetés határnapjának kitűzése történt meg [Pp. 218. § (1) bekezdés]. Tárgyalás hiányában a feleket nem idézni [Pp. 96. § (1) bekezdés], hanem a határozat kihirdetésének határnapjáról értesíteni kellett volna azzal, hogy az értesítés kézhezvétele igazolásának hiánya nem akadályozza a határozat kihirdetésének [vö. Pp. 135. § (3) bekezdés]. Az ítélet kihirdetésének határnapján a másodfokú bíróság az alperesi előkészítő irat miatt a tárgyalást újból megnyitotta [145. § (3) bekezdés], így a határnapon tárgyalást tartott, amelyre a feleket idéznie kellett [Pp. 243. § (1) bekezdés]. A másodfokú bíróság a feleket ténylegesen idézte, de az nem volt szabályszerű, mert az alperesi képviselő - két sikertelen kézbesítési kísérletet követően - az idézést 2019. május 20-án vette át. Az idézés szabályszerűtlensége ellenére megtartott fellebbezési tárgyalás nem a felülvizsgálati kérelemben megjelölt Pp. 243. § (1) bekezdését sértette, hanem a Pp. 245. §-át, valamint a Pp. 239. §-a értelmében alkalmazandó Pp. 135. § (1) bekezdését; az alperesek felülvizsgálati kérelmükben ugyanakkor tartalmilag helyesen hivatkoztak a jogszabálysértés tényére, így azt a Kúriának figyelembe kellett vennie [Pp. 272. § (3) bekezdés].
- [46] A fellebbezési tárgyalás szabályszerű idézés hiányában való megtartásának nem volt lényeges kihatása az ügy érdemi elbírálására [Pp. 275. § (3) bekezdés]. A tárgyalás megnyitására az alperesi előkészítő irat ismertetése céljából került sor. A másodfokú bíróság a tárgyaláson ismertette és érdemi döntésében értékelte az alperesek előkészítő iratát. Nem volt olyan, az ügy érdemére kiható alperesi nyilatkozat, amit a jogerős ítélet az eljárási szabálysértés miatt ne vett volna figyelembe, felülvizsgálati kérelmükben ilyenre az alperesek sem hivatkoztak.
- [47] Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben harmadlagosan a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatala körében a kereset elutasítását kérték a 3.000.000 forint összegben felüli részében. A felülvizsgálati kérelem ehhez kapcsolódóan nem tartalmaz megsértett jogszabályhelyet, így a Kúria azt érdemben nem vizsgálhatta.
- [48] Mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet meghozatala során olyan eljárási szabálysértés történt, amelynek nem volt lényeges kihatása az ügy érdemi elbírálására, ezért a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [49] Az alperesek felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezni kellett őket a felülvizsgálati ellenkérelmet előterjesztő felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, a Pp. 82. § (2) bekezdése alapján egyenlő arányban. A Kúria ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés *a)* pontja és a 3. § (5) bekezdése alapján határozta meg.
- [50] A feleket megillető tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetékről a Kúria az I. rendű alperes teljes személyes költségmentességére figyelemmel határozott az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése értelmében alkalmazandó, a költségmentesség bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1)-(2) bekezdése, a 14. §-a, valamint a 15. § (1) és (3) bekezdése alapján.
- [51] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján.
- [52] Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés *e)* pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2020. december 1.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Parlagi Mátyás s.k. előadó bíró Dr. Kiss Gabriella s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő